

Development of a Sports Participation Model During the COVID-19 Pandemic

Ali Shekar Goftar: Ph.D., Department of Sports Management, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. shokrikeyvan350@gmail.com

Zahra Haji Anzahaie: Assistant Professor, Department of Sports Management, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (**Corresponding author**). sara.haji1982@gmail.com

Farideh Ashrafganjoui: Associate Professor, Department of Sports Management, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. ganjoui@yahoo.com

Seyed Hamid Sajjadi Hazave: Assistant Professor, Department of Sports Management, Faculty of Physical Education and Sports Sciences, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. hamidsadjadi@gmail.com

Abstract

The purpose of this research was to develop a sports participation model during the Covid-19 pandemic. The research method employed a mixed approach (qualitative-quantitative). The statistical population for the qualitative section consisted of sports management professors, managers, experts, and executive club owners in sports, selected purposefully through snowball sampling. The statistical population for the quantitative part included customers, citizens, athletes, and non-athletes of private clubs in Tehran province. A total of 384 individuals were selected as a statistical sample through available sampling methods. Database theory was utilized for the research paradigm model in the qualitative part, while structural equations were employed in the quantitative part using PLS software. The research results revealed 17 categories, 76 conceptual codes, and six paradigm models including causal conditions, main categories, contextual categories, interventionist categories, strategies, and consequences. The findings indicated that motivational factors play a significant role as background conditions for sports participation during the Covid-19 era. In this context, providing incentives through training and encouragement by organizations for employees, municipal incentives, and creating awards for sports participation can serve as motivating factors for various groups to engage in sports programs.

Keywords: Sports Participation, Sports Programs, Motivational Factors, COVID-19 Pandemic, Database Theory.

Received: 2023/05/30 ; Revised: 2023/07/18 ; Accepted: 2023/08/02 ; Published online: 2023/12/23

Article type: Research Article

Publisher: Qom Islamic Azad University

© the authors

تدوین مدل مشارکت ورزشی در دوران پاندمی کووید ۱۹

علی شکرگفتار: دکتری، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
shokrikeyvan350@gmail.com

زهرا حاجی انزهایی: استادیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده
مسئول). sara.haji1982@gmail.com.

فریده اشرف گنجویی: دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
ganjouei@yahoo.com

سید حمید سجادی هزاوه: استادیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
hamidsadjadi@gmail.com

چکیده

هدف تحقیق حاضر، تدوین مدل مشارکت ورزشی در دوران پاندمی کووید ۱۹ بود. روش تحقیق به صورت آمیخته (کیفی - کمی) می‌باشد. جامعه آماری بخش کیفی، اساتید مدیریت ورزشی، مدیران، کارشناسان و باشگاه‌داران اجرایی در ورزش بودند که انتخاب آن‌ها به صورت هدفمند - گلوله برفی انجام شد. جامعه آماری بخش کمی شامل مشتریان، شهروندان ورزشکار و غیرورزشکار باشگاه‌های خصوصی استان تهران بودند که به صورت نمونه‌گیری در دسترس، ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. در بخش کیفی از نظریه داده‌بنیاد برای مدل پارادایمی تحقیق و در بخش کمی از معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار PLS استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد که مقوله‌ها در قالب ۱۷ مقوله، ۷۶ کد مفهومی، شش مدل پارادایمی به صورت موجبات شرایط علی، مقوله اصلی، زمینه‌ای، مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها جای گرفتند. نتایج نشان داد که عوامل انگیزشی از جمله شرایط زمینه‌ای مشارکت ورزشی در دوران کووید ۱۹ هستند. در این راستا، اعطای مشوق‌ها توسط آموزش و تشویق سازمان‌ها برای کارکنان، مشوق‌های شهرداری و ایجاد جوایز برای مشارکت ورزشی می‌تواند عامل انگیزشی برای اقبال مختلف برای حضور در برنامه‌های ورزشی باشد.

کلیدواژه‌ها: مشارکت ورزشی، برنامه‌های ورزشی، عوامل انگیزشی، پاندمی کووید ۱۹، نظریه داده‌بنیاد.

نوع مقاله: مقاله پژوهشی | ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم | © نویسندگان.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۳/۰۹؛ تاریخ اصلاح: ۱۴۰۲/۰۴/۲۷؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۵/۱۱؛ تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۲/۱۰/۰۲

مقدمه

در دهه‌های اخیر، دنیای کنونی به سرعت به سمت صنعتی شدن و اقتصادی شدن پیش رفته است، به گونه‌ای که زندگی انسان در بسیاری از جوامع به زندگی ماشینی تبدیل شده یا در حال انجام است (اصولی اودلو و همکاران، ۱۳۹۸). به همین دلیل زندگی در دنیای امروز، ابتکار عمل سریع را از انسان گرفت و او را در حرکت فقیر ساخت و پیروی از همین حرکت، مشکلات جسمی، روانی و اجتماعی زیادی را برای او به وجود آورده است (شهبازی و همکاران، ۱۳۹۷). ورزش یکی از ضرورت‌های زندگی معاصر و از مهم‌ترین عوامل در تأمین سلامت و نشاط جامعه است (اسمیت و اسکینر^۱، ۲۰۲۲). به عبارت دیگر، ورزش به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل افزایش سلامتی و کاهش هزینه‌های درمانی، موجب توسعه برنامه‌های ملی و افزایش نسبت جمعیت و نیروی کار شده است (خدادادی و شهبازی، ۱۳۹۴). با این حال، با شیوع ویروس کووید-۱۹ در سراسر جهان، میزان بی‌تحرکی در مقایسه با قبل از انتشار ویروس، به شدت افزایش پیدا کرد، این ویروس علاوه بر ایجاد مشکلات سلامتی برای افراد، بر میزان اشتغال و درآمدزایی آنان نیز تأثیر بسزایی داشته است (واکرهاگ^۲ و همکاران، ۲۰۲۰). در طی این روند ویروس کرونا به سرعت توانست به بسیاری از کشورهای جهان سرایت کند و یک بحران جهانی ایجاد نماید (گریکس^۳ و همکاران، ۲۰۲۱). بنابراین، بسیاری از کشورها مرزهای خود را بستند و برخی از کشورها محدودیت‌های طولانی مدتی را برای ساکنان خود اعمال کردند. همچنین رستوران‌ها، سالن‌های موسیقی، سینماها و مراکز ورزشی سرپوشیده مجبور به محدودیت فعالیت‌های خود شدند (بوسولاس^۴، ۲۰۲۲). اما نقش ورزش در این اپیدمی بی‌سابقه، جذاب بود و این، نشان‌دهنده تأثیر عظیم ورزش بر هر جنبه‌ای از زندگی مردم است (گیلات و کول^۵، ۲۰۲۰).

عواقب کووید ۱۹ در دهکده جهانی به تازگی آغاز شده و به احتمال زیاد برای دهه‌های آینده ادامه خواهد داشت و برگزاری رویدادهای ورزشی را تحت تأثیر قرار خواهد داد (چن^۶ و همکاران، ۲۰۲۰). شیوع کووید ۱۹ زندگی مردم را وارد یک قرنطینه ناگهانی و بحران کامل کرد، در حالی که تعداد موارد تأیید شده و مرگ و میر همچنان در حال افزایش است (موتز^۷ و همکاران، ۲۰۲۱). تعطیلی مراکز ورزشی در بسیاری از کشورها، بدون شک مقابله با این بیماری همه‌گیر و محدودیت‌های اجتماعی را برای مردم دشوارتر کرده است (دورهایم^۸ و همکاران، ۲۰۲۱). تعطیلی طولانی مدت مراکز ورزشی و فعالیت‌های ورزشی می‌تواند، منجر به پیامدهای زیان‌بار اقتصادی، ورشکستگی و پیامدهای منفی مرتبط با کل زنجیره آن حوزه شود (کین^۹، ۲۰۲۰). از آنجایی که جهان ورزش به مدت نامحدودی تعطیل بوده، میلیون‌ها نفر شغل خود را از دست داده یا از بازگشت به کار ناامید شده‌اند (صفانیا و برهمند، ۱۳۹۹)؛ به همین دلیل محدودیت‌های ناشی از ویروس کرونا در ورزش، بسیاری از سازمان‌های ورزشی را در آستانه ورشکستگی مالی قرار داده است (گیلات و کول، ۲۰۲۰). در سطح جهانی و به تبع آن در ایران، باشگاه‌داران بخش خصوصی با مشکلات زیادی مواجه شدند، تعداد زیادی از باشگاه‌ها نیمه تعطیل شده یا در وضعیت

1. Smith & Skinner

2. Wackerhage

3. Grix

4. Boussoulas

5. Gilat & Cole

6. Chen

7. Mutz

8. Dor-Haim

9. Keen

نامناسب اقتصادی قرار گرفتند (حیدری و همکاران، ۱۳۹۹). نتایج تحقیق بوسولاس (۲۰۲۲) نشان داد که بسیاری از سازمان‌های ورزشی در دوران کووید ۱۹ با چالش‌هایی در بازگشت موفقیت‌آمیز به ورزش مواجه بودند، عقب‌نشینی‌ها و محدودیت‌های اعمال‌شده در ورزش، محیط سختی را برای سازمان‌ها و افراد برای بازگشت به ورزش ایجاد کرد که به راحتی قابل حل نیست. تیمپکا^۱ (۲۰۲۰)، در تحقیقی با عنوان «ورزش در زمینه ویروس کرونا»، نشان داد که ورزش و فعالیت بدنی، از جمله جنبه‌های اصلی سبک زندگی سالم، پس از کاهش اپیدمی کرونا است.

جاده‌ها^۲ و همکاران (۲۰۲۱) و کیم^۳ و همکاران (۲۰۲۲) اظهار داشتند که تغییر و بهبود نگرش افراد نسبت به فعالیت بدنی می‌تواند منجر به مشارکت مستمر در فعالیت بدنی شود، به عبارت دیگر، نگرش افراد به عنوان متغیر روان‌شناختی مهمی در گرایش به هر فعالیتی از جمله فعالیت بدنی و در نتیجه احساسات، تجربیات و ادراک فرد از محیط شناخته می‌شود.

نتایج تحقیق مورگان^۴ و همکاران (۲۰۱۶) بیانگر آن بود که حمایت خانواده و دوستان عامل اصلی مشارکت ورزشی است؛ و نگرانی‌های مرتبط با سلامت، امنیت شغلی و بهزیستی خانواده به عنوان اولویت‌های اصلی کاهش مشارکت ورزشی در دوران کووید ۱۹ بود. همچنین کمبود تعاملات اجتماعی و شبکه‌های حمایت می‌تواند، انگیزه منفی برای شرکت در ورزش، به خصوص فعالیت‌های گروهی داشته باشد.

پلانچولو^۵ و همکاران (۲۰۲۰) در تحقیقی با عنوان «ارزیابی تأثیر روانی کرونا بر مشارکت مردم اسپانیا در فعالیت‌های ورزشی» به این نتیجه دست یافتند که ترس از ابتلا به ویروس یا انتقال آن به دیگران، سطح اضطراب افراد را افزایش داده است. این ترس ممکن است باعث شود که افراد از شرکت در فعالیت‌های گروهی یا فعالیت‌هایی که تماس فیزیکی نزدیکی دارند، منع شوند. بسته شدن باشگاه‌های ورزشی، امکانات ورزشی و وقفه در رویدادهای ورزشی منجر به از دست دادن ساختار و الگوهای شناخته شده می‌شود؛ بدین صورت افراد برای حفظ سطوح قبلی مشارکت ورزشی خود دچار چالش زیادی هستند و استفاده از پلتفرم‌های دیجیتال برای تمرینات مجازی، کلاس‌های آنلاین و اپلیکیشن‌های تناسب اجتماعی در طول پاندمی، به عنوان جایگزینی برای مشارکت در فعالیت‌های ورزشی فراهم می‌کند.

شهبازی و همکاران (۱۴۰۰) در تحقیقی با عنوان «شناسایی اثرات شیوع ویروس کرونا بر کسب و کارهای صنعت ورزش»، به این نتیجه رسیدند که شیوع ویروس کرونا تأثیرات مستقیم زیادی بر تولید و توزیع کالا و ورزش داشته است. تسهیلات در بسیاری از موارد باعث تعطیلی کارخانه‌ها و کارگاه‌های تولیدی در این بخش از صنعت شد. یکی از مهم‌ترین اثرات انتشار این ویروس بر تولید کالاها و امکانات ورزشی، تأثیر بر فعالیت تولیدکنندگان پوشاک ورزشی بود؛ چرا که تعطیلی اماکن و رویدادهای ورزشی، تقاضا برای خرید لباس ورزشی را به میزان قابل توجهی کاهش داد و از سوی دیگر شروع قرنطینه خانگی و فاصله‌گذاری اجتماعی، سبب کاهش حضور مشتریان در مغازه‌ها شد.

در حال حاضر محدودیت‌های ورزشی در سراسر جهان تقریباً برداشته شده است؛ اما کووید ۱۹ هنوز اینجاست و به‌روزرسانی اطلاعات در

1. Timpka

2. Jadhav

3. Kim

4. Morgan

5. Planchuelo

مورد این موضوع می‌تواند به کاهش نگرانی‌های جاری کمک کند. در تحقیق حاضر درصدد است با شناسایی عوامل تأثیرگذار بر ورزش در شرایط پاندمی کووید ۱۹ در باشگاه‌های خصوصی - به‌عنوان یکی از سازمان‌های مهم ورزشی در ارتقاء سلامت و نشاط اجتماعی در جامعه - راهکارهایی برای جلوگیری از ورشکستگی سازمان‌های ورزشی ارائه کند، تا باشگاه‌های ورزشی بتوانند بر مشکلات اقتصادی و مالی ناشی از کرونا غلبه نمایند و در نهایت رضایت مشتریان باشگاه‌ها را جلب کنند؛ بنابراین، می‌توان گفت مهم‌ترین ضرورت انجام این تحقیق آن است که افراد برای مشارکت در فعالیت‌های ورزشی در دوران شیوع ویروس کرونا، باید دستورالعمل‌های بهداشتی را رعایت کنند و این تحقیق در تلاش است با ارائه یک مدل جامع، راهنمایی مناسب برای ورزشکاران در دوران کووید ۱۹ باشد. با توجه به اهمیت موضوع مشارکت ورزشی، در تحقیق حاضر به تدوین مدل مشارکت ورزشی در دوران پاندمی کووید ۱۹ پرداخته شد.

روش تحقیق

روش تحقیق حاضر از نوع آمیخته (کیفی - کمی) است. جامعه آماری بخش کیفی تحقیق، اساتید مدیریت ورزشی، مدیران، کارشناسان و باشگاه‌داران صاحب‌نظر با سابقه علمی و اجرایی در ورزش بودند، که انتخاب آن‌ها به‌صورت هدفمند - گلوله برفی انجام شد، و پس از مصاحبه با ۱۸ نفر، محقق به اشباع نظری رسید. جامعه آماری بخش کمی تحقیق نیز شامل مشتریان و شهروندان ورزشکار و غیرورزشکار باشگاه‌های خصوصی استان تهران بودند، که به‌صورت نمونه‌گیری در دسترس و با استفاده از فرمول کوکران، ۳۸۴ نفر به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها در بخش کمی، پرسش‌نامه استخراج شده از بخش کیفی تحقیق بود که روایی آن به تأیید ۱۲ نفر از اساتید مدیریت ورزشی رسید و پایایی آن با استفاده از آزمون ضریب آلفای کرونباخ، ۰/۸۲ به دست آمد. ابزار جمع‌آوری داده‌ها در بخش کیفی، مصاحبه نیمه ساختاریافته با خبرگان تحقیق بود که روایی تحقیق توسط متخصصان مربوطه مورد تأیید قرار گرفت و پایایی تحقیق با استفاده از روش توافق درون موضوعی ۷۲ درصد به دست آمد. در بخش کیفی از نظریه داده‌بنیاد برای مدل پارادایمی تحقیق و در بخش کمی از معادلات ساختاری با نرم‌افزار PLS نسخه ۳ استفاده شد.

یافته‌های تحقیق

جدول ۱- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه‌های پژوهش

عوامل	ویژگی‌های جمعیت‌شناختی	فراوانی	درصد
سن	کم‌تر از ۴۰ سال	۴	۲۲/۲
	۴۱ الی ۵۰ سال	۷	۳۸/۹
	بالای ۵۰ سال	۷	۳۸/۹
تحصیلات	کارشناسی	۳	۱۶/۷
	کارشناسی ارشد و دکتری	۱۵	۸۳/۳
گروه‌های نمونه	اساتید دانشگاه	۱۰	۵۵/۵
	مدیران و کارشناسان ورزش	۸	۴۵/۵
جنسیت	زن	۶	۳۳/۳
	مرد	۱۲	۶۶/۷

تعداد کل کدهای استخراج‌شده ۷۶ کد بود. بعد از اینکه کدها به کدهای اولیه براساس رویدادها و واقعیات، برجسب زده شد، کدهای اولیه شکل گرفتند. سپس سه نفر از خبرگان، کدهای اولیه را بررسی و براساس کدگذاری‌های خود روی اسناد، مورد تغییر و تعدیل قرار دادند.

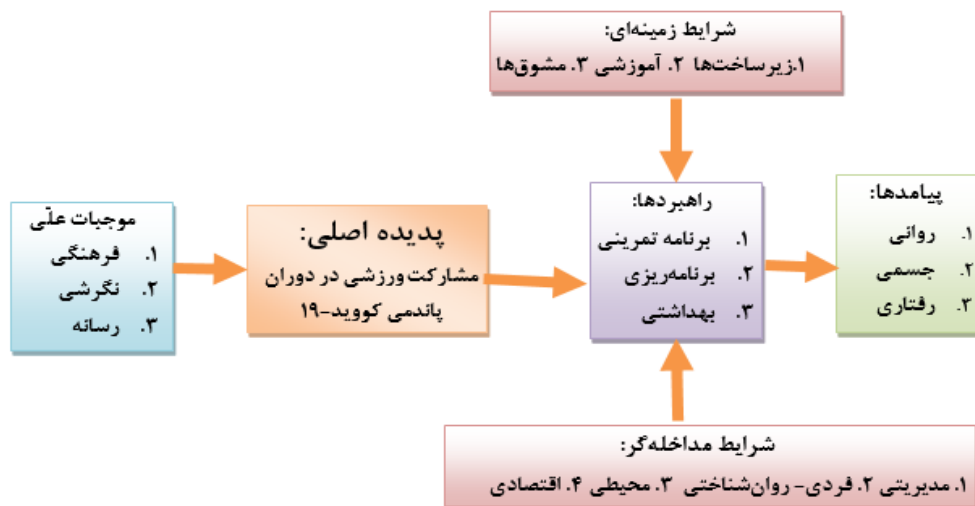
جدول ۲- مفاهیم اصلی و مقوله‌های ابتدایی ظاهرشده در تحقیق

مفاهیم	مقوله
فقر فرهنگی در حوزه ورزش	فرهنگی
فرهنگ ورزش در عموم جامعه	
وجود ورزش در سبک زندگی خانواده‌ها	
نگرش مدیران	نگرشی
نگرش خانواده‌ها	
نگرش عموم مردم	
نگرش ورزشکاران	
برنامه‌های تلویزیون	رسانه
فضای مجازی	
تبلیغات رسانه‌ای	
نرم‌افزاری	زیرساخت‌ها
سخت‌افزاری	
امکانات و تجهیزات ورزشی	
فضاهای ورزشی	
اپلیکیشن‌های ورزشی	
آموزش به خانواده‌ها	آموزش
آموزش به دانش‌آموزان توسط آموزش و پرورش	
آموزش توسط رسانه‌ها	
آموزش خصوصی و نیمه‌خصوصی	
آموزش به مدیران	
مشوق‌ها از سوی آموزش و پرورش	مشوق‌ها
مشوق‌ها از سوی سازمان‌ها برای کارکنان	
مشوق‌ها از سوی شهرداری و سرای محله‌ها	
ایجاد جوایز برای مشارکت ورزشی	

فردی - روان‌شناختی	نبود اعتماد به نفس
	ترس از بیماری
	تجربه بیماری یکی از نزدیکان
	تحصیلات
	سواد بدنی
	جنسیت
	سطح آگاهی از ورزش
	بی‌انگیزگی ورزشکاران
محیطی	منطقه زندگی
	نبود مربیان متخصص
	نحوه حمل و نقل
	مسافت باشگاه ورزشی تا محل زندگی
	غیربهداشتی بودن اماکن ورزشی
اقتصادی	وضعیت اقتصادی عموم مردم
	تورم و گرانی
	هزینه بالای نگهداری اماکن و تجهیزات ورزشی
	استیجاری بودن و اجاره‌بهای بالای اماکن ورزشی
مدیریتی	عدم شایسته‌سالاری
	اتخاذ تصمیمات غیر کارشناسی
	عدم برنامه‌ریزی صحیح و اصولی
برنامه‌تمرینی	ورزش در فضای باز
	تمرین آنلاین
	تمرین آفلاین
	حضور مربی در منزل
برنامه‌ریزی	برنامه‌ریزی در جهت تأمین زیرساخت‌های لازم
	راه‌اندازی کلاس‌های آنلاین
	عدم اتخاذ تصمیمات آنی
	برنامه‌ریزی در جهت تأسیس اتحادیه باشگاه‌های خصوصی
	رتبه‌بندی باشگاه‌ها

تمیزی مجموعه ورزشی	بهداشتی
ضد عفونی کردن تجهیزات و فضاهای ورزشی	
عدم استفاده از رختکن به صورت عمومی	
زدن ماسک توسط مربیان و ورزشکاران	
تعبیه تهویه مناسب در مجموعه ورزشی	
انجام آزمون‌های غربالگری از مربیان	
رعایت قرنطینه در زمان بیماری توسط ورزشکاران و مربیان	
کاهش افسردگی	روانی
کاهش اضطراب و استرس	
کاهش اعتیاد به فضای مجازی	
افزایش سلامت قلبی عروقی	جسمی
افزایش سلامت اسکلتی و حرکتی	
تقویت سیستم ایمنی بدن	
بهبود کم تحرکی چاقی و تناسب اندام	
کاهش آسیب‌های اجتماعی	رفتاری
بهبود خلق و خو	
مشارکت بیشتر در فعالیت‌های ورزشی	
کاهش خشم و خشونت	
بهبود راندمان کاری	
بهبود روابط عمومی	
مشارکت به عنوان مدیر مجموعه ورزشی	
مشارکت به عنوان ورزشکار	
مشارکت به عنوان مربی	

شکل ۱- مدل پارادایمی تحقیق

آماره‌های جدول (۳) نشان می‌دهد که پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ برای هر ۶ شاخص پرسش‌نامه در حد مناسب و مطلوب است.

جدول ۳- پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ متغیرهای تحقیق

	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ
شرایط علی	۰/۸۶۲۲۱۵	۰/۷۸۵۶۵۱
شرایط زمینه‌ای	۰/۸۳۹۰۹۲	۰/۷۸۲۱۴۸
پدیده اصلی	۰/۸۳۸۲۷۳	۰/۷۸۵۸۸۵
شرایط مداخله‌گر	۰/۸۶۲۱۷۵	۰/۸۰۲۴۱۱
راهبردها	۰/۸۸۴۴۷۰	۰/۸۴۰۰۸۰
پیامدها	۰/۷۳۵۵۹۱	۰/۵۴۲۳۸۴

معیار دوم از بررسی مدل‌های اندازه‌گیری، روایی همگرا است که به بررسی همبستگی هر متغیر با سؤالات (شاخص‌ها) خود می‌پردازد. معیار AVE نشان‌دهنده میانگین واریانس به اشتراک گذاشته شده بین هر متغیر با سؤالات خود است. به بیان ساده‌تر AVE میزان همبستگی یک متغیر با سؤالات خود را نشان می‌دهد که هرچه این همبستگی بیشتر باشد، برازش نیز بیشتر است. با توجه به نتایج جدول (۴) و روش فورنل و لارکر^۱ (۱۹۸۱) که مقدار مناسب برای AVE را ۰/۴ به بالا معرفی کرده‌اند، برای تمامی متغیرها مقدار AVE بیشتر یا مساوی ۰/۴ می‌باشد.

^۱. Fornell & Larcker

جدول ۴- بررسی روایی همگرایی متغیرهای تحقیق

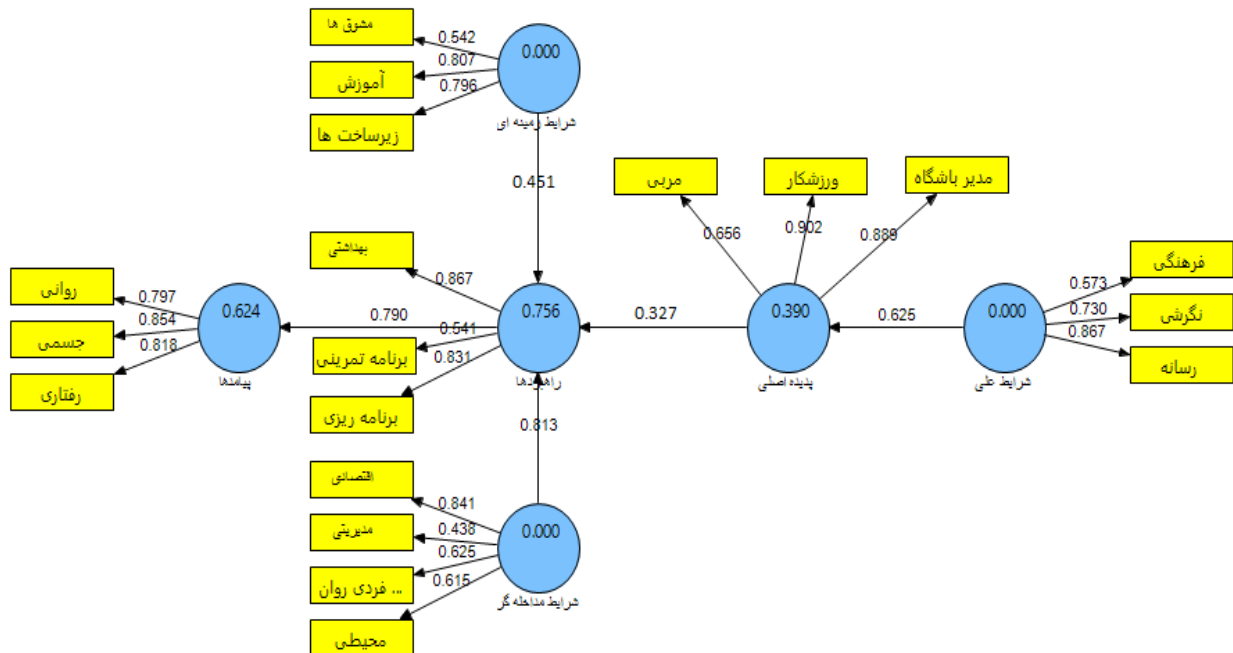
	AVE
شرایط علی	۰/۵۱۱۳۳۰
شرایط زمینه‌ای	۰/۶۱۱۰۰۲
پدیده اصلی	۰/۴۷۵۷۸۹
شرایط مداخله‌گر	۰/۴۲۶۴۳۰
راهبردها	۰/۵۰۳۵۴۱
پیامدها	۰/۵۳۳۵۹۹

همانطور که در جدول (۴) مشاهده می‌شود؛ با توجه به اینکه مقدار مناسب برای آلفای کرونباخ ۰/۷، برای پایایی ترکیبی ۰/۷ و برای AVE ۰/۰۴ است و تمامی معیارها در قسمت سنجش مقدار مناسبی دارند، می‌توان مناسب بودن وضعیت پایایی و روایی همگرایی را تأیید کرد.

جدول ۵- بررسی روایی واگرا با ماتریس فورنل و لاکر

	شرایط علی	راهبردها	شرایط زمینه‌ای	شرایط مداخله‌گر	پیامدها	پدیده اصلی
شرایط علی	۰/۸۴۵۳۲۵					
راهبردها	۰/۳۷۵۲۷۳	۰/۷۸۹۵۴۸				
شرایط زمینه‌ای	۰/۳۹۴۴۹۵	۰/۳۵۸۹۶۵	۰/۸۴۵۷۱۲			
شرایط مداخله‌گر	۰/۳۸۸۳۲۶	۰/۲۳۰۵۳۵	۰/۲۷۰۳۸۳	۰/۷۹۸۶۳۲		
پیامدها	۰/۳۶۹۹۰۶	۰/۴۷۲۸۳۱	۰/۴۴۷۴۹۴	۰/۵۶۲۲۸۷	۰/۸۱۳۲۰۵	
پدید اصلی	۰/۳۸۲۷۲۶	۰/۳۲۱۴۷۰	۰/۲۳۶۰۳۰	۰/۲۳۵۵۴۱	۰/۲۹۷۵۰۶	۰/۷۸۴۸۵۲

همان‌گونه که در جدول (۵) مشخص شده، مقدار جذر AVE هر متغیر از مقدار همبستگی دو متغیر بیشتر است. همچنین، مقدار جذر AVE متغیرهای مکنون تحقیق که در خانه‌های موجود در قطر اصلی ماتریس قرار گرفته‌اند، از مقدار همبستگی میان آن‌ها که در خانه‌های زیرین و چپ قطر اصلی ترتیب داده شده‌اند، بیشتر است. از این رو می‌توان اظهار داشت که متغیرها (متغیرهای مکنون) در مدل، تعامل بیشتری با شاخص‌های خود دارند.

شکل ۲- برازش مدل ساختاری

نتیجه‌گیری

ورزش یک پدیده اجتماعی و فرهنگی است، که پیوندی همه‌جانبه با تمامی نهادها و ساختارهای سازمانی دارد (شه‌بازی و همکاران، ۱۴۰۰). شیوع ویروس کرونا و محدودیت‌های اعمال شده در بسیاری از مشاغل مرتبط با ورزش، باعث نگرانی مردم از ورود به اماکن ورزشی، یا پرداختن به ورزش شده و این امر صنعت ورزش را با کاهش تقاضا و فروش مواجه کرده است؛ به این طریق که عرضه پایین و محدود کالاها و خدمات در اثر شیوع ویروس کرونا، علاوه بر آثار زیان‌بار اقتصادی، بر توسعه رفاه، سلامت و نشاط جامعه نیز تأثیر گذاشته است (حیدری و همکاران، ۱۳۹۹). در شرایط کنونی مدیران و سیاست‌گذاران ورزشی باید، تمام تلاش خود را برای حفاظت از این عناصر در صنعت ورزش انجام دهند. مقابله با اثرات مخرب شیوع ویروس کرونا و تبدیل این تهدید به فرصت یک ضرورت اساسی در مشارکت ورزشی در دوران کووید ۱۹ است. براساس نتایج پژوهش، عوامل فرهنگی، اجتماعی و رسانه‌ای از جمله شرایط علی مشارکت ورزشی در دوران همه‌گیری کووید ۱۹ هستند. نتایج تحقیق حاضر با نتایج دوره‌هایم و همکاران (۲۰۲۱) و موتز و همکاران (۲۰۲۱) مطابقت دارد. در شرایطی مانند شرایط کرونا، پیوندهای فرهنگی موجود بین ورزش و جامعه می‌تواند راه را برای حضور اقشار مختلف در صحنه ورزش باز کند و افراد را از خطرات کم‌تحرکی مانند اضافه وزن، سلامتی و مشکلات روانی دور نماید (موتز و همکاران، ۲۰۲۱). از آنجائی که رسانه‌ها به دلیل گسترش در سطح جامعه به خوبی بر افراد تأثیر می‌گذارند، پس با استفاده از پتانسیل خود از قبیل اقناع، آگاهی و اطلاع‌رسانی، می‌توانند به توسعه ورزش در بین اقشار مختلف جامعه و گسترش حضور افراد در برنامه‌های ورزشی کمک نمایند.

از سوی دیگر، گرایش به سمت ورزش و توسعه مشارکت ورزشی مستلزم آگاهی، اطلاع‌رسانی و آموزش است که انجام این کارها از طریق رسانه امکان‌پذیر است (شهبازی و همکاران، ۱۳۹۷). در این زمینه جادهاو و همکاران (۲۰۲۱) و کیم و همکاران (۲۰۲۲) به این نتیجه دست یافتند که تغییر و بهبود نگرش افراد نسبت به فعالیت بدنی می‌تواند، منجر به مشارکت مستمر در فعالیت بدنی شود. نگرش افراد به عنوان متغیر مهم روانشناختی در گرایش به هر فعالیتی، از جمله فعالیت بدنی و در نتیجه احساسات، تجربیات و ادراک فرد از محیط شناخته می‌شود. در این راستا ارائه تجربیات خوشایند مانند برگزاری مسابقات تفریحی و عمومی می‌تواند منجر به تغییر نگرش شود. از یک سو وجود مربیان شایسته و امکانات ورزشی مناسب و از سوی دیگر، اطمینان از ایمنی و آسیب محیط ورزشی برای افراد، می‌تواند نگرش آن‌ها را نسبت به فعالیت بدنی بهبود بخشد.

نتایج تحقیق نشان داد، شرایط زمینه‌ای شامل زیرساخت‌ها، عوامل آموزشی و مشوق‌ها بر مشارکت ورزشی در دوران پاندمی کووید ۱۹ تأثیرگذار بوده‌اند. مسئله آموزش، مسئله‌ای بسیار حائز اهمیت و شایان توجه است و به دلیل پتانسیل فعالیت‌های بدنی در ایجاد آسیب‌های جسمانی، آموزش می‌بایست به صورت نظام‌مند و کارآمد باشد. در این راستا پلانچولو و همکاران (۲۰۲۰) بیان می‌کنند که نتایج بررسی ورزش در هر نقطه‌ای از جهان و تأثیر بحران ویروس کرونا متغیر است؛ زیرا برخی از باشگاه‌ها و اماکن ورزشی اقدام به فعالیت در شبکه‌های اجتماعی کردند و کلاس‌های آموزشی خود را به صورت آنلاین برگزار نمودند که استراتژی مناسبی به نظر می‌آید. بنابراین، به نظر مناسب می‌آید که به منظور ازسرگیری آموزش ورزش در جوامع، صنعت ورزش دست به خلاقیت و نوآوری بزند و در فعال ساختن افراد برای انجام فعالیت‌های ورزشی بکوشد و با توسعه تجهیزات ایمنی مناسب برای جلوگیری از گسترش بیشتر، حس اعتماد افراد برای حضور در اماکن ورزشی را جلب نماید.

نتایج تحقیق نشان داد، شرایط مداخله‌گر مانند عوامل مدیریتی، فردی - روان‌شناختی، محیطی و اقتصادی بر مشارکت ورزشی در دوران پاندمی کووید ۱۹ تأثیر معنی‌داری دارد؛ به این مفهوم که با همه‌گیری کووید ۱۹، بیشتر مشاغل با مشکلات زیادی مواجه شدند و توانایی اقتصادی افراد جامعه با محدودیت‌هایی مواجه شد و هزینه ورزش و فعالیت‌های بدنی در زندگی افراد تقلیل یافت. با توجه به این شرایط اقتصادی، عنصر قیمت یک از عوامل مؤثر بر خرید خدمات و محصولات ورزشی است. به همین جهت ارائه‌کنندگان خدمات باید به سراغ عناصر نهفته در عنصر قیمت بروند و توجه داشته باشند که مناسب بودن کیفیت خدمات با قیمت آن نظر مشتری را به خود جلب می‌نماید. نکته دیگر متناسب بودن قیمت با قدرت خرید مشتری است. این دو عامل بیانگر این هستند که قیمت خدمات هم باید با کیفیت آن و هم با قدرت خرید مشتری، متناسب باشد.

نتایج پژوهش نشان داد که شرایط مداخله اعم از عوامل مدیریتی، شخصی - روانی، محیطی و اقتصادی بر مشارکت ورزشی در دوران اپیدمی کووید ۱۹ تأثیر بسزایی داشته است. تحقیق حاضر یافته‌های پلانچولو و همکاران (۲۰۲۰) را تأیید می‌کند. نتایج تحقیق پلانچولو و همکاران (۲۰۲۰) نشان داد که در رابطه با طراحی محصولات و ارائه خدمات، با استفاده از استراتژی بازاریابی، تطبیق دیدگاه تولیدکنندگان و فروشندگان به عنوان ارائه دهندگان محصول با دیدگاه مصرف‌کنندگان، یک امر مهم بازاریابی قلمداد می‌شود. با توجه به نتایج به‌دست‌آمده براساس نقش عنصر قیمت، ارائه‌دهندگان خدمات باید استراتژی‌های خود را در قیمت‌گذاری خدمات ورزشی به گونه‌ای اجرا کنند که قیمت‌ها با کیفیت و ویژگی‌های خدمات ارائه‌شده منطبق و معقول باشد.

همچنین نتایج تحقیق نشان داد، راهبردهای مربوط به برنامه ورزشی، راهبردهای مرتبط با برنامه‌ریزی و راهبردهای سلامت تأثیر معناداری بر مشارکت ورزشی در دوران کووید ۱۹ دارند. براساس نتایج تحقیق، مؤلفه سلامت یکی از راهبردهای اصلی مشارکت ورزشی در دوران همه‌گیری کووید ۱۹ بود. نتایج تحقیق حاضر با یافته‌های گریکس و همکاران (۲۰۲۱) و تیمپکا (۲۰۲۰) همخوانی دارد. گریکس و همکاران (۲۰۲۱) و تیمپکا (۲۰۲۰) به این نتیجه رسیدند که ورزش و فعالیت بدنی از ابعاد یک سبک زندگی سالم است و پس از آن می‌توان به کاهش اپیدمی کرونا اشاره کرد؛ اما عدم رعایت بهداشت و عدم توجه به فاصله شخصی و حضور در مکان‌های شلوغ می‌تواند زمینه ابتلا افراد به ویروس کرونا را فراهم کند.

نتایج تحقیق نشان داد، که عوامل روانی، جسمی و رفتاری از جمله پیامدهای مشارکت ورزشی در دوران پاندمی کووید ۱۹ است. نتایج این بخش تحقیق با یافته‌های کیم و همکاران (۲۰۲۲)، واکرهاگ و همکاران (۲۰۲۰) و کین (۲۰۲۰) همخوانی دارد. نتایج تحقیق کین (۲۰۲۰) نشان داد که ارتقاء سطح ورزش در کنار خانواده و در محیط خانه می‌تواند به‌طور بالقوه به بهبود سلامتی فیزیکی و روانی افراد کمک کند. نتایج تحقیقات کیم و همکاران (۲۰۲۲) و واکرهاگ و همکاران (۲۰۲۰) نشان داد که فعالیت ورزشی در دوران کرونا و پسا کرونا برای کاهش آسیب‌های جسمانی و روان‌شناختی لازم بوده و اتخاذ تمهیدات لازم را برای انجام فعالیت‌های بدنی ضروری است.

در شرایط کرونایی، عدم گرایش به ورزش از سوی مردم و کسانی که به فعالیت‌های ورزشی می‌پرداختند، باعث شد، نقش پیشگیرانه ورزش و اثرات فیزیولوژیک مفید ناشی از آن در ارتقاء سیستم ایمنی بدن و همچنین کمک به بهداشت روانی و مسائل اجتماعی جامعه مورد غفلت واقع شود. از سوی دیگر این بحران همه‌گیر، باشگاه‌های ورزشی را با چالش‌های جدیدی روبرو کرد و اقتصاد آن‌ها را دارای مشکل نمود. برای غلبه بر شرایط مشابه، به نظر می‌رسد به جای تعطیلی ورزش و باشگاه‌های ورزشی، باید با استفاده از ظرفیت‌های موجود و اجرای طرح‌های خلاقانه این تهدید را تبدیل به فرصت نمود، که در نهایت هم باشگاه‌ها بتوانند به حیات خود ادامه دهند و هم مردم بدون دغدغه و اضطراب با مراجعه به سالن‌ها و مراکز ورزش و تندرستی، به ادامه فعالیت‌های ورزشی خویش بپردازند.

منابع

- اصولی اودلو، حامد؛ شهبازی، رضا؛ دایی، روح‌اله (۱۳۹۸). *اطلس جامع تناسب اندام و بدنسازی*. اردبیل: انتشارات جهاد دانشگاهی اردبیل.
- حیدری، رضا؛ اسدالهی، احسان؛ علیزایی یوسف‌آبادی، عمر (۱۳۹۹). شناسایی آثار شیوع ویروس کرونا بر صنعت ورزش. *مدیریت ورزشی*، ۱۲(۴)، ص ۱۲۳۲-۱۲۰۳. <https://doi.org/10.22059/jsm.2021.307792.2547.1232-1203>
- خدادادی، محمدرسول؛ شهبازی، رضا (۱۳۹۴). *مدیریت سازمان‌ها و طرز اجرای مسابقات ورزشی*. تبریز: انتشارات طنین دانش.
- شهبازی، رضا؛ حسینی، میرداود؛ خدادادی، محمدرسول؛ عبدوی، فاطمه (۱۴۰۰). بررسی عوامل مؤثر در توسعه استارت‌آپ‌های ورزشی مرتبط با فعالیت بدنی و سلامتی. در: *تبریز: همایش دوسالانه بین‌المللی چالش‌های نوین در علوم ورزشی و تندرستی در جاده ابریشم*.
- شهبازی، رضا؛ مصطفایی کیوی، جواد؛ دایی، روح‌اله؛ سجادی، سیدنصراله (۱۳۹۷). بررسی نقش رسانه‌های جمعی در توسعه ورزش همگانی. *مدیریت ارتباطات در رسانه‌های ورزشی*، ۶(۱)، ص ۳۴-۴۲. <https://doi.org/10.30473/jsm.2018.5116>
- صفانیا، علی‌محمد؛ برهمند، رها (۱۳۹۹). ارزیابی اثرات ویروس کرونا در صنعت ورزش. *روانشناسی تربیتی*، ۱۶(۵۶)، ص ۱۱۹-۱۳۱. <https://doi.org/10.22054/jep.2020.52492.3003>
- Boussoulas, E. (2022). *A Review of Accessibility and Return to Sport (COVID-19) Policy in Provincial and Territorial Sport Organizations across Canada*. URL= <https://ir.lib.uwo.ca/usri/usri2022/ReOS/55/>
- Chen, P., Mao, L., Nassis, G.P. & Harmer, P. (2020). Coronavirus disease (COVID-19): The need to maintain regular physical activity while taking precautions. *Journal of Sport and Health Science. Elsevier B.V.*, 9(2), p. 103–104. <https://doi.org/10.1016/j.jshs.2020.02.001>
- Dor-Haim, H., Katzburg, S., Revach, P., Levine, H. & Barak, S. (2021). The impact of COVID-19 lockdown on physical activity and weight gain among active adult population in Israel: a cross-sectional study. *BMC Public Health*, 21(1), p.1-10. <https://doi.org/10.1111/acps.13177>
- Fornell, C. & Larcker, D. (1981). Structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18 (1), p.39-50.
- Gilat, R. & Cole, B.J. (2020). COVID-19, Medicine, and Sports', *Arthroscopy, Sports Medicine, and Rehabilitation. Arthroscopy Association of North America*, 2(3), p. e175–e176.
- Grix, J., Brannagan, P.M., Grimes, H. & Neville, R. (2021). The impact of COVID-19 on sport. *International journal of sport policy and politics*, 13(1), p. 1-12. <https://doi.org/10.1080/19406940.2020.1851285>
- Jadhav, R.A., Gupta, G., Nataraj, M. & Maiya, G.A. (2021). Knowledge, attitude and practice of physical activity promotion among physiotherapists in India during COVID 19. *Journal of Bodywork and Movement Therapies*, 26, p. 463-470. <https://doi.org/10.1016/j.jbmt.2020.12.042>
- Keen, S. (2020). Coronavirus brutally exposes the fallacies underlying neoclassical economics and Globalisation. *Revista de Economía Institucional*, 22 (43), p.17-27. <https://doi.org/10.18601/01245996.v22n43.02>
- Kim, H.Y., Shin, S.H. & Lee, E.H. (2022). Effects of Health Belief, Knowledge, and Attitude toward COVID-19 on Prevention Behavior in Health College Students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(3). <https://doi.org/10.3390/ijerph19031898>.

- Morgan, P.J., Young, M.D., Smith, J.J. & Lubans, D.R. (2016). Targeted health behavior interventions promoting physical activity: a conceptual model. *Exercise and sport sciences reviews*, 44(2), p.71-80.
- Mutz, M., Müller, J. & Reimers, A.K. (2021). Use of digital media for home-based sports activities during the COVID-19 pandemic: results from the German SPOVID survey. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(9), p. 4409. <https://doi.org/10.3390/ijerph18094409>
- Planchuelo-Gómez, Á., Odriozola-González, P., Iruñia, M.J. & de Luis-García, R. (2020). Longitudinal evaluation of the psychological impact of the COVID-19 crisis in Spain. *Journal of Affective Disorders*, Vol. 277, 842 – 849. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2020.09.018>
- Smith, A.C. & Skinner, J. (2022). Sport management and COVID-19: trends and legacies. *European Sport Management Quarterly*, 22(1), p. 1-10. <https://doi.org/10.1080/16184742.2021.1993952>
- Timpka, T. (2020). Sport in the tracks and fields of the corona virus: Critical issues during the exit from lockdown. *Journal of science and medicine in sport*, 23(7), p.634-635. <https://doi.org/10.1016/j.jsams.2020.05.001>
- Wackerhage, H., Everett, R., Krüger, K., Murgia, M., Simon, P., Gehlert, S. & Schönfelder, M. (2020). Sport, Exercise and COVID-19, the Disease Caused by the SARS-CoV-2 Coronavirus. *Dtsch Z Sportmed*, No.71, p. E1-E12.